भ्रष्टैश्वर्य्यं पुरा वृत्रमुशना वाक्यमब्रवीत् । काचित् पराजितस्याद्य न व्यथा तेऽस्ति दानव ।
॥ वृत्र उवाच ॥ सत्येन तपसा चैव विदित्वा संशयं ह्यहं । न शोचामि न हृष्यामि भूतानामागतिं गतिं । १००५
कालसञ्चोदिता जीवा मज्जन्ति नरकेऽवशाः । परितुष्टानि सर्व्वाणि दिव्यान्याहुर्म्मनीषिणः ।
क्षपयित्वा तु तं कालं गणितं कालचोदिताः । सावशेषेण कालेन सम्भवन्ति पुनः पुनः ।
तिर्य्यग्योनिसहस्राणि गत्वा नरकमेव च । निर्गच्छन्त्यवशा जीवाः कामबन्धनबन्धनाः ।
एवं संसरमाणानि जीवान्यहमदृष्टवान् । यथा कर्म्म तथा लाभ इति शास्त्रनिदर्शनं ।
तिर्य्यग्गच्छन्ति नरकं मानुष्यं दैवमेव च । सुखदुःखे प्रियद्वेष्ये चरित्वा पूर्व्वमेव ह । १०१०
कृतान्तविधिसंयुक्तः सर्व्वलोकः प्रपद्यते । गतं गच्छन्ति चाध्वानं सर्व्वभूतानि सर्व्वदा ।
कालसङ्ख्यानसङ्ख्यातं सृष्टिस्थितिपरायणं । तं भाषमाणं भगवानुशना प्रत्यभाषत ।
धीमान् दुष्टप्रलापांस्त्वं तात कस्मात् प्रभाषसे ।
॥ वृत्र उवाच ॥ प्रत्यक्षमेतद्भवतस्तथाऽन्येषां मनीषिणां । मया यज्जयलुब्धेन पुरा तप्तं महत्तपः ।
गन्धानादाय भूतानां रसांश्च विविधानपि । अवर्द्धं त्रीन् समाक्रम्य लोकान् वै स्वेन तेजसा । १०१५
ज्वालामालापरिक्षिप्तो वैहायसचरस्तया । अजेयः सर्व्वभूतानामासं नित्यमपेतभीः ।
ऐश्वर्य्यं तपसा प्राप्तं भ्रष्टं तच्च स्वकर्म्मभिः । धृतिमास्थाय भगवन्न शोचामि ततस्त्वहं ।
युयुत्सुना महेन्द्रेण पुरा सार्द्धं महात्मना । ततो मे भगवान्दृष्टो हरिर्नारायणः प्रभुः ।
वैकुण्ठः पुरुषोऽनन्तः शुक्लो विष्णुः सनातनः । मुञ्जकेशो हरिश्मश्रुः सर्व्वभूतपितामहः ।
नूनन्तु तस्य तपसः सावशेषमिहास्ति वै । यदहं प्रष्टुमिच्छामि भगवन् कर्म्मणः फलं । १०२०
ऐश्वर्य्यं वै महद्ब्रह्म वर्णे कस्मिन् प्रतिष्ठितं । निवर्त्तते चापि पुनः कथमैश्वर्य्यमुत्तमं ।
कस्माद्भूतानि जीवन्ति प्रवर्त्तन्ते तथा पुनः । किं वा फलं परं प्राप्य जीवस्तिष्ठति शाश्वतः ।
केन वा कर्म्मणा शक्यमथ ज्ञानेन केन वा । तदवाप्तुं फलं विप्र तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ।
इतीदमुक्तः स मुनिस्तदानीं प्रत्याह यत्तच्छृणु राजसिंह । मयोच्यमानं पुरुषर्षभ त्वमनन्यचित्तः सह सोदरीयैः ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि वृत्रगीतासु अशीत्यधिकद्विशततोऽध्यायः ॥ २८० ॥
॥ उशनोवाच ॥ नमस्तस्मै भगवते देवाय प्रभविष्णवे । यस्य पृथ्वीतलं तात साकाशं बाहुगोचरं । १०२५
मूर्द्धा यस्य त्वनन्तश्च स्थानं दानवसत्तम । तस्याहं ते प्रवक्ष्यामि विष्णोर्म्माहात्म्यमुत्तमं ।
तयोः संवदतोरेवमाजगाम महामुनिः । सनत्कुमारो धर्म्मात्मा संशयच्छेदनाय वै ।
स पूजितोऽसुरेन्द्रेण मुनिनोशनसा तथा । निषसादासने राजन् महार्हे मुनिपुङ्गवः ।
तमासीनं महाप्राज्ञमुशना वाक्यमब्रवीत् । ब्रूह्यस्मै दानवेन्द्राय विष्णोर्म्माहात्म्यमुत्तमं ।
सनत्कुमारस्तु ततः श्रुत्वा प्राह वचोऽर्थवत् । विष्णोर्म्माहात्म्यसंयुक्तं दानवेन्द्राय धीमते । १०३०
शृणु सर्व्वमिदं दैत्य विष्णोर्म्माहात्म्यमुत्तमं । विष्णौ जगत् स्थितं सर्व्वमिति विद्धि परन्तप ।
सृजत्येष महाबाहो भूतग्रामं चराचरं । एष चाक्षिपते काले काले विसृजते पुनः ।